

HVA-hankkeen tehtäväprojektissa (projekti A) ehdotettujen tehtäväsiirtojen valmistelutilanne

Ehdotettu tehtäväsiirto (ministeriö)	Tilanne (perustuvat ministeriöistä 11/2022. saatuihin tietoihin ja eduskunnan nettisivuihin)
<u>Kuntien hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät (MMM ja STM)</u>	<p>Tehtävien siirto käynnistyy osin jo vuoden 2023 alusta lähtien sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta annetun lain (616/2021) 65 §:n mahdollistaessa tehtäväsiirron hyvinvointialueille sellaisilla alueilla, joissa ympäristöterveydenhuolto hoidetaan vuoden 2022 lopussa kuntayhtymässä maakunnan kokoisella alueella ja alueen kaikki kunnat ovat tehneet tästä päätöksen 31.12.2021 mennessä. Laajempi siirtyminen olisi mahdollista toteuttaa 1.1.2026 lähtien.</p> <p>Tehtävien siirtäminen edellä todetussa aikataulussa edellyttää asian linjaamista seuraavassa hallitusohjelmassa.</p>
<u>Ehkäisevän päihdetyön tehtävät siten kuin ne nykyisin sisältyvät kuntien sosiaali- ja terveystalouteen (STM)</u>	<p>Osana ns. sote100-lakipaketin tehtyä päivitystä ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevaan lakiin (523/2015, 5 ja 6 §) ehkäisevä päihdetyö kuuluu jatkossa kunnan ja hyvinvointialueen tehtäviin. Ehkäisevää päihdetyötä ei siis siirretä pois kunnan tehtävistä, vaan jatkossa sitä tehdään kunnan lisäksi mm. hyvinvointialueen järjestämissä sosiaali- ja terveystalouteissa.</p>
<u>Oleskeluluvan saaneiden alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen järjestämisen tehtävät (TEM)</u>	<p>Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta tulee voimaan 1.1.2023</p> <p>Kotoutumislakia koskevan muutoksen mukaan hyvinvointialue vastaa kunnan sijaan kotoutumislain 27 ja 28 §:ssä tarkoitetusta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen järjestämisestä, mukaan lukien perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta. Hyvinvointialueen tulee sopia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa 28 §:n mukaisen perheryhmäkodin ja muun asuinyksikön perustamisesta ja kustannusten korvaamisesta.</p>
<u>Erityisryhmien asumiseen liittyvät tehtävät (YM)</u>	<p>Erityisryhmien asumiseen liittyvien tehtävien siirtoa hyvinvointialueelle toteutetaan pitkän karkotukimallin kehittämisen yhteydessä. Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle lokakuussa 2022. YM:n hallinnonalalla olevat erityisryhmien asumisen tehtävät liittyvät valtion tukemaan asuntotuotantoon, jota tuetaan pitkällä karkotukimallilla ja erityisryhmien investointiavustuksella. Lausunnon antaminen asuntohankkeista Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:lle sekä erityisryhmien asukasvalinnan valvonta on tarkoitus siirtää kunnilta hyvinvointialueille.</p>
<u>Öljy- ja kemikaalivahinkojen jätkitorjuntatehtävät (YM)</u>	<p>Öljy- ja muiden kemikaalivahinkojen jälkitoimia ja poikkeuksellisen suurten öljy- ja muiden kemikaalivahinkojen jätkehuollon järjestämistä koskevan JÄLKI-hankkeen HE-luonnos on parhaillaan valmistelussa. Öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitoimitehtävien (nyk. jätkitorjuntatehtävien) vastuuasännöksistä on luonnosteltu ns. kaksi vaihtoehtoista mallia. Toinen on HVA-vaihtoehto ja toisena vaihtoehtona olisi kunta/ELY-keskus-yhdistelmä. Valmistelua jatketaan sen mukaisesti, mitä HVA-linjauksia tehdään.</p>

Hyvinvointialueiden uusien tehtävien ja niiden rahoituksen sekä maakuntaveron tarkastelu – Kohti monialaista maakuntaa, loppuraportin Liite 1

	<p>Viranomaisratkaisu on edelleen avoinna ja siihen liittyvä päätöksentekoaikataulu vaikuttaa myös hankkeen aikatauluun. Jos jälkitoimiviranomaistehtävät siirrettäisiin uutena tehtävänä hyvinvointialueille, HE:n antamisajankohta siirtyisi joka tapauksessa vuodelle 2024 (budjettilaki), sillä se edellyttäisi jälkitoimilain säätämisen lisäksi myös hyvinvointialuelainsäädäntöön liittyviä täydennyksiä. Riippumatta siitä mihin viranomaisvaihtoehtoon päädytään, tehtäväsiirron voimaantulolle on varattava riittävä siirtymäaika.</p> <p>Nykyisin kunta vastaa tarvittaessa ainoastaan öljyvahinkojen jälkitorjuntatehtävistä. Kemikaalivahingon tapahtuessa tarpeellisista jälkitoimista vastaa nykylainsäädännön mukaisesti vahingon aiheuttaja, toiminnanharjoittaja, kiinteistön haltija tai muu vastuullinen. Oikean vastuutahon määrittäminen on osoittautunut käytännössä haastavaksi, mikä on saattanut johtaa siihen, että tarpeellisten jälkitoimien aloittaminen on viivästynyt tai puhdistustoimia ei hoideta asianmukaisesti loppuun. JÄLKI-hankkeen myötä viranomaisen jälkitoimien (nyk. jälkitorjunnan) järjestämisvelvoitetta on tarkoitus laajentaa koskemaan öljyvahinkojen lisäksi myös muita kemikaalivahinkoja.</p>
--	--